

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. Д-р Илияна Василева Михайлова, дм.

Национален консултант по Медицина на бедствените ситуации

Относно: Дисертационния труд на Д-р Ваня Банчева Славова на тема „**Готовност на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора**“, за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията (МБС)“.

Автор: Д-р Ваня Банчева Славова, асистент в катедра „Неврология, психиатрия и МБС“, секция „Медицина на бедствените ситуации“ при Медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора.

Тема: „Готовност на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора“.

Научен ръководител: Доц. Д-р Илияна Василева Михайлова, дм.

I.Обща характеристика на кандидата

Д-р Ваня Банчева Славова завърши ОКС „Магистър“ по специалност медицина във ВМИ-Стара Загора през 1995 г. От 1995 – 1999 г. работи в Центъра за спешна медицинска помощ, гр. Котел, като лекар – ординатор. След успешно издържан конкурс през 2000 г. е назначена за асистент в катедра „Неврология, психиатрия и МБС“, секция „Медицина на бедствените ситуации“ при Медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора. Придобива специалност „Медицина на бедствените ситуации / на катастрофите/“ през 2004 г.

Д-р Славова притежава умения за работа с текстообработващи и графични компютърни програми. Владее английски и руски език.

II.Оценка на дисертационния труд

Представеният ми за становище дисертационен труд на Д-р Ваня Славова е написан на 159 страници, онагледен с 40 фигури и 10 таблици.

Написан е на ясен, литературен български език и с много висок професионализъм е разгледана „Готовността на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора“. Библиографията включва 202 литературни източника, от които 134 на кирилица и 68 на латиница, като повечето цитирани публикации са от последните 10 години.

В структурно отношение дисертационният труд е разработен в строга последователност и са очертани следните глави: въведение, литературен обзор, цел, задачи, материал и методи, собствени проучвания.

Във въведението на дисертационния труд е подчертана значимостта и актуалността на готовността на населението за защита и оказването на първа медицинска помощ при бедствени ситуации, като предпоставка за намаляване на риска за живота и здравето на хората.

Литературният обзор е представен на 43 страници, структуриран е правилно, като в логическа последователност докторантът прави задълбочен анализ на публикациите, свързани с темата, както у нас така и в чуждестранната литература.

Литературният обзор е представен в 6 части. В *първата част* Д-р Славова прави исторически преглед на формирането и развитието на защитата на населението в РБългария. Подчертава непрекъснатото реформиране и преструктуриране на защитата на населението, съобразно от branителната концепция на РБългария (ПВХЗ, ПВХО, МПВО, ГО, ГЗ, МДПБА, МИС и ГД „ПБЗН“).

На *второ място* е очертано съвременното състояние на системата за защита на населението, като дисертантката подчертава, че е строго регламентирано, съобразно нормативните документи и отговаря на съвременните изисквания. Представена е държавната политика за подготовката на населението за защита с разработените Национални програми (2009-2013, 2014-2018 г.) на МС, които очертават основните насоки за създаването на ефективна, ресурсно и технически осигурена национална система за превенция, защита и действия при БС. В *третата част* дисертантката очертава същността на защитата на населението с целите, задачите на ГД „ПБЗН“ и Единната спасителна система и принципите на които се изграждат. В *четвъртата част* е разгледана Държавната политика за обучение на населението за защита при бедствени ситуации на различни нива, които включват съставните части на ЕСС, системата на образоването (начални, прогимназиални, средни и висши училища) и др. В *петата част* са разгледани Европейските политики в областта на защитата на населението, които се базират на редица структури, комуникационни връзки между редица страни (31 държави), международни документи. В *шестата част* е посочена ролята и мястото на първата медицинска помощ, организацията, целите, обема и значението ѝ за оцеляване на пострадалите.

Цел и задачи. Множеството проблеми, които възникват при бедствените ситуации, както и значението на готовността на населението за поведение и действие, необходимостта да се подходи към тях със съвременни методи определят много точно целта и задачите. Поставената цел на дисертационния труд „**Проучване и анализ на готовността на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора**“ е да се оцени и анализира готовността за действия за защита и умения за оказване на ПМП при БС.

Материали и методи. За реализирането на поставената цел и задачи са **проучени** работещите в различни сфери на националното стопанство (енергетика, строителство, машиностроене, производство на каучукови изделия и стоманобетонни конструкции) в област Стара Загора.

Единиците на наблюдение се разгледани в два аспекта:

1. Техническа единица на проучване са предприятията и фирмите, в които е проведено социологическо проучване.

2. Логическа единица на проучване – всеки работник или служител на структурата (социологическо проучване).

Обследването е извършено януари-декември 2014 г., чрез анкетно проучване на 322 работника и служители.

Използвани са **математико-статистически методи** в следните направления: анкетен; документален; статистически методи за обработка на информацията; софтуерни продукти (програмен продукт SPSS for Windows 13q0), Статистическите методи за обективизиране на резултатите са съвременни, много точно подбрани и правилно използвани, което е и предпоставка за достоверността на направените изводи.

Резултатите от собствените проучвания са отлично онагледени и много подробно анализирани. Всеки изследван показател е представен графично или в таблица. Резултатите от изследването са обособени в седем раздела.

Анализът на резултатите от проучването сред работещите в различни сфери на националното стопанство в област Стара Загора, показва недостатъчна информираност на населението за БС, като повече от 50% посочват, че съществува малък риск от възникването на природни бедствия (бури, урагани – 46,89%; земетресения – 41,61%; наводнения – 35,4%; свлачища – 31,31,06; пожари – 34,16%). Още по-висок е процентът за нисък ръст на антропогенните катастрофи (радиационни аварии – 73,91%; тероризъм – 56,21% и др.). Недостатъчни са и придобитите знания, и умения за защита при възникване на БС. Само 47,52% имат необходимите знания за използване на индивидуални и колективни средства за защита, още по-малко – 36,96% са запознати със сигналите за ранно предупреждение при бедствия, но 90,68% са запознати с пътя за евакуация на работното си място. При повече от 50% от респондентите липсват умения за оказване на първа медицинска помощ (първична реанимация на дишането и кръвообръщението – 59,01%, имобилизация на счупен крайник – 53,11%, временно кръвоспиране – 54,35% и др.). Основен източник за придобиване на знания и умения анкетираните посочват обучителните курсове (71,12%). Почти всички са с нагласа за необходимост от повишаване на знанията и уменията за защита при БС, като 66,77% смятат, че обучението трябва да бъде задължително. За подобряване не само на теоритичната, но и на практическата подготовка над 51,24% от респондентите имат готовност за участие в групи за действие на работното си място или в доброволчески отряди.

При **обсъждането** на резултатите д-р Славова синтезирано интерпретира своите резултати, като отчита нивото на образование на анкетираните, месторабота, пол и др. Докторантът аргументирано обосновава и защитава необходимостта от оформянето, и представянето на вариант на алгоритъм за поведение и действие при земетресение, наводнение и пожар.

Прави своите **изводи**, с което доказва недостатъчното познаване на риска от природни и антропогенни катастрофи и недостатъчните знания и умения за защита при възникването им, от работещите в различните сфери на националното стопанство в област Стара Загора. Докторантът прави извода за липса на достатъчно умения за оказване на първа медицинска помощ и обосновава необходимостта от повишаване на знанията и уменията за защита при бедствени ситуации. Д-р Славова подчертава, че оптимизирането на ресурсите, провеждането на допълнително обучение и включването в доброволчески отряди допринасят за защита на населението.

III.Значимост на приносите за науката и практиката.

От получените резултати са изведени приносите, по-важни от които са следните:

Научно – теоретични приноси:

1. За първи път в област Стара Загора е проведено проучване и анализиране на готовността на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации.
2. За първи път е направено обобщение и анализ на съвременните политики на Европейския съюз и РБългария по проблемите за защитата на населението.
3. За първи път в РБългария е направено обобщение и анализ на Българското и Европейското законодателство по защитата и оказването на първа медицинска помощ при бедствени ситуации.

Научно – практически приноси:

1. Проучени и анализирани са знанията на работещите в различни сфери на националното стопанство в област Стара Загора за най-рисковите природни и антропогенни катострофи.
2. Изследвани са знанията и уменията за защита и оказване на ПМП при бедствени ситуации.
3. Проучени са нагласите и възможностите за подобряване знанията и уменията за защита, оказване на ПМП при бедствени ситуации и участие в доброволчески формирования.

Научно – приложни приноси:

1. Изработен е алгоритъм за поведение и действие по защитата на населението при земетресение, наводнение и пожар в област Стара Загора.
2. Изработени са брошури за обучение на населението за защита при земетресение, наводнение и пожар в област Стара Загора.
Във връзка с дисертационния труд са публикувани 4 статии. Във всички д-р Славова е първи автор.

Авторефератът и дисертационният труд отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на РБългария и на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински факултет, Тракийски университет, Стара Загора.

Бих искала да подчертая, че познавам Д-р Славова от постъпването ѝ на работа, като асистент и да проследя нейното израстване, като преподовател и изследовател. През тези години тя показва интелигентност, творчески умения, изследователска упоритост, самокритичност и развито чувство за отговорност към поетите задачи.

III. Заключение

В заключение дисертационният труд „**Готовност на населението за защита и оказване на първа медицинска помощ при бедствени ситуации в област Стара Загора**“ е актуален и с приноси, съответстващи на образователната и научна степен „Доктор“.

Всичко това ми дава основание да предложа на уважаемите членовете на Катедрения съвет при катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт“ при МФ, Тракийски университет Стара Загора да присъдят на Д-р Ваня Банчева Славова образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията (МБС)“.

07.06.2016 г.

София

Изготвил становището:

Доц. Д-р Ил. Михайлова, дм.

